

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. XIII. Quo zelo & animi fortitudine prædicanda ſit veritas, & vitia
reprehendenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

CAPVT XIII.

DE ZO ZELO ET ANIMI FORTITVDINE PRAEDICANDA SUI VERITAS. & VITIAREPREHENDENDA.

QVONIAM EVANGELICA DOCTRINA ADEO ADVIRSATUR erroribus infidelium, vitij que mundanorū, & omnium peccatorum repugnantium ac pertinacium: necesse est Prædicatorum errores illos impugnantem ac dissoluentem, ac de vitijs monentem & reprehendētē homines, magnas pati persecutiones & aduersitates; nec posse munus suum, vt oportet, obire:

si feruenti zelo, magna animi fortitudine, patientia munitum: vt veritatem, etiamsi displiceat, auditoribus liberè prædicet, concalcatis omnibus timoribus, quos Dæmon, mundus, & caro adinueniunt: vt eis se opponant, ac resistent. Zelus hic valde eluxit in omnibus Prophetis, prædicantibus quæcunque Deus iubebat. pectore adeò inuictō, vt auderent suum os Regibus ac Principibus ostendere: nihil dubitantes eo nomine in carceres mitti, seruari, & crudelissimis cruciatibus vitæ spoliari. Prætereamus exemplum zelantis Eliæ, quod supra recensuimus; & aspiciamus Micheam Prophetam qui eodem tempore officium suum præstitit. Is enim adeò impertemto animo veritatem affirmabat, vt neque Rex Israel, neque quadringenti Prophetæ Baal contrarium asserentes, neque falsi Consiliarij ad annuendum Regi cum falsis Prophetis ipsum inducentes, efficere potuerint, vt veritatem, quam à Deo cognouerat, occultaret. Ac propterea Rex Israel loquens cum Rege Iosaphat de Michea dixit: *Ego odi eum, quia non prophetauit mihi bonum, sed malum.* Infelix enim ille Rex id tantum reputabat bonum, quod esset suis votis conforme; etiamsi alijs esset falsum; malum autem vocabat etiam quod esset verum, si palato suo aduersaretur: ideoque oderat Prædicatorem verum ipsi dicentem. In huiusmodi enim locum habet vulgare proverbum: *veritas odium parit* adulatio verò comparat amicos. Ex quo fit, vt qui de tali amicitia gloriantur, gerant se sicut nuntius ille missus à Rege Israel ad ipsum Micheam, vt responderet: an esset iturus ad quoddam bellum, quem admodum quadringenti Prophetæ Baal illi suadebant: dixit enim nuntius Micheæ: *ecce sermones Prophetarum ore vno Regi bonæ adiciat, sit ergo*

Tract. 4. 67

23 Reg. 22. 8

sermo

sermo et usus similis eorum. & loqueret bona sic. n. excipieris cum honore à Rege & à tota eius aula. quemadmodum reliqui Prophetae. Sed quid illi verus Dei Propheta respondit: *viuit Dominus* (inquit) *quia quodcunque dixerit mihi Dominus, hoc loquar, siue illud placeat, siue displiceat, siue prosperum sit, siue aduersum: etiam si intelligam, omnes contra me insurrecturos: ac propterea à Regis gratia me excalurum, & à totius populi fauore & amore; & libertatem meam, honorem ac vitam amissurum. Qui quemadmodum se facturum iurauit, ita opere impleuit: quamuis propterea fuerit percussus à quodam falso Propheta in maxillam, & iussu Regis missus fuerit in carcerem in quo sustentaretur pane tribulationis & aqua angustia; hoc est, pro cibo haberet cruciatus, & angustias pro potu.*

§. I.

HAVD dissimilis fuit Ieremias Propheta, quem Deus in suum elegit Prædicatorem: & cum eum ad prædicandum mitteret, dixit ei: *accinge lumbos tuos, & surge & loquere ad eos omnia, quæ ego præcipio tibi. Ego quippe dedi te hodie in Ciuitatem munitam, & in columnam ferream, & in murum æreum, super omnem terram. Regibus Iudæ, Principibus eius, & Sacerdotibus, & populo terræ. Et bellabunt aduersum te, & non praualebunt: quia ego tecum sum, vt liberemus te. Iure optimo Dominus noster suum Prædicatorem vocat Ciuitatem munitam sicut vocauit Apostolus: b Ciuitatem supra montem positam. Debet enim habere in se exercitium virtutum, & sanctorum operum, quæ instar castrorum eum protegant ac defendant; debetque esse munitus & corrobatus omni genere armorum spiritualium, quæ Sanctus Apostolus vocat *armaturam Dei*, cum dixit: *state succincti lumbos vestros in veritate* (amplectentes veram castitatem & puritatem) *& indui loriam iustitiæ, & calceati pedes* (mortificantes affectus vestros terrenos) *in præparatione Euangelij pacis: in omnibus sumentes scutum fidei, in quo positis omnia tela nequissimi ignea exinguere: & galeam & spem salutis assumite, & gladium spiritus, quod est verbum Dei, quod prædicaturi estis. His armis munitus Prædicator, erit quasi Ciuitas benè munita, & columna ferrea, & murus æreus; coniungens vitæ, morumque celsitudinem cum fortitudine & firmitate, ad Ecclesiam doctrinâ suâ sustentandam ac defendendam ita vt quamuis magnates, status seculares & Ecclesiastici, & multitudo plebis contra eum exurgant, præualere non possint: quia habet secum Deum protectorem, & adiutorem præcipuum. Nec censebuntur præualere, euam si ipsum capiant, torqueant, & mactent. Id enim totum fecerunt Principes & Sacerdotes Iudæ contra Ieremiam: nec tamen contra eum præualuerunt: quia non potuerunt efficere, vt desineret veritatem prædicare iuxta Dei mandatum: in quo ipse contra eos præualuit.**

QVTD igitur dicemus de Propheta Ezechiele: cui Deus tantam dedit animi

a Ierem. 1.

17

b Matt. 5.

14.

c Ephe. 6. 13.

d Ezech. 1.8

animi fortitudinem, ad prædicandum ipsius verbum genti rebelli & contumaci Israel, vt diceret ei: *d ecce dedifaciem tuam valentorem facies tuam; & frontem tuam duriozem frontibus eorum. vt adamantem & vt silex dedifaciem tuam: ne timeas eos neq; metuas à facie eorum: quia ego tecum sum.* Atque si ei dixisset: quamuis populus, ad quem ego te mitto, sit temerarius, fortis ac durus in peccando: ego te audaciorẽ, fortiozem, ac duriozem reddam ad prædicandum, & reprehendendum eorum vitia, si forte audiant & conuertantur. Perpendit autem S. Gregorius, quod Deus conferat faciẽ & Prædicatoris cum adamãte, qui est lapis pretiosus, & magni ornamentis; & cum silice, lapide scilicet vili & conculcato: vt intelligat, quod erga potentes, qui ipsum honorant, debeat esse solidus quasi adamãtes, seruãas magnã authoritatẽ, & animi libertatẽ, ne propter eorũ respectum deficiat in ijs, quã præstare debet; cum alijs autem, qui ipsum contemnunt & quasi calcant: debet esse durus sicut silex, ad tolerandum nec desistere: & quemadmodum silex est igne naturã, & emittit scintillas cum excussorio ferro percutitur: ita facies Prædicatoris, accensa esse debet igne amoris & zeli contra peccata, ad accedendos peccatores amore Dei: se ipsum vero defendendum, ne repugnantium ire & minã ipsum terreat aut noceant. Ad idem propositum tendit, quod Deus iussit eundem Prophetam, cum prædicaret contra rebellem Ierusalem, *sumere sartaginem ferream, & ponere eã in murum ferreum inter se & Civitatem.* quã sartago (vt ait idem S. Gregorius) significat vehementẽ zelum gloriã Dei & salutis animarum, quemadmodum enim cibus frigitur in sartagine: ita anima zelantis Prædicatoris frigitur in ipso zelo: cum ita est accensus sicut Apostoli dicentis: *quis scandalizatur, & ego non vici.* Qui zelus est instar muri ferrei protegentis Prædicatores aduersus pertinaces, qui ipsis resistunt; & in Die iudicij reddet eos tuos, cum exigetur ab eis ratio de præstato suo officio.

e Ezech. 4.3

Homil. 12. in Ezech.

f Corint. 11. 29.

Et 2. Pastoral. c. p. 30.

g Luc. 1. 17. h 3. 7.

i Marc. 6. 18

k Matt. 21. 7.

TRANSEAMVS nunc ad nouum Testamentum, & faciamus initium à Sancto Christi Præcurfore, qui *g præcessit ante ipsum in spiritu & virtute Elia,* imitans zelum huius Prophetã: quo incensus asperẽ reprehendebat vitia Phariseorum, appellans eos *h gemina vipera:* um: & postea ostendit animi sui fortitudinem in Regem Herodem, dicẽs ei: *i non licet tibi habere uxorem fratris tui.* Quamuis autem Herodes, eum libenter audiebat; & ipse intelligebat, propter huiusmodi reprehensionem Regis amicis iam se amissurum, & venturum in odium & nam Herodias: non tamen propterea ab officio suo destitit, neq; à Rege cum libertate reprehendendo. Quobrem ipse Christus de eo dixit, quod non esset *k arundo vento agitata:* non enim erat inanis aliquis homo, quãrens honorem suum; mirabilis, aut

in con-

inconstans sicut Luna; non euanescebat prosperitatibus: neque aduersitatibus animum abijciebat: non flectebatur potentium favore, neque ob eorum minas spiritum suum relaxabat; sed potius in suo splendore sicut Sol permanebat. erat colūna ferrea inuicta, quasi vna illarum quas posuit Salomon in templo. *m ex are fasili*. quas vocauit Iachin & Booz. hoc est firmitatē & fortitudinem quarum præclaras proprietates postea explicabimus. Eius quoque facies erat sicut *adamas & silex*: *adamas* quidem ob vitæ perfectionem, & præstantiam: quæ, n cum ipse nullam signum fecisset, sufficiens tamen fuit vt ab omnibus in honore haberetur, & magni fieret, multosque conuerteret peccatores: *silex* autem propter insignem suam humilitatem, simul cum igne & zelo charitatis: qua tenebatur ad propugnandum honorem Saluatoris. Quemadmodum apparuit cum tactus excussorio ferro illius interrogationis: o Tu, quis es? Respondit zelo humili, & humilitate zelante se neq; Christum esse, neq; Eliam; sed vocem clamantis in deserto: *dirigite viam Domini*. propter quæ ipse Saluator eum appellauit: *plucernam ardentem, & lucentem*: ardebat enim igne charitatis, & feruentis zeli, ac desiderij gloriæ Dei, lucebat autē predicatione, qua proximorum bonum promouebat. Cuius ardor & lux tanta fuit, vt aquæ persecutionum, quas Herodes in ipsum excitauit, non potuerint eam extinguere. Quamuis enim vitam ei abstulit, quamdiu tamen illa perdurauit, nunquam eius flamma passa est aliquam immutationem.

Hoc primum exemplar est Prædicatorum Euangelicorum, quorum officium est esse præcursores Saluatoris; & præparare corda hominum. quæ ipse inhabitet per fidem & charitatem. In cuius rei signum q misit ipse discipulos suos tanquam præcursores ante faciem suam in omnem locum, quod ipse erat venturus. Nam (vt S. Gregorius explicat) Christus Dominus noster sequitur suos Prædicatores; & prædicatio præuenit ac præparat hospitium animæ, in quam ipse per suam gratiam ingreditur: ac propterea omnibus competit illud Isaiæ: *parate viam Domini*; & illud Davidis: *lites facite ei, qui ascendit super occasum*: vt illuminet manentes in occidente peccati. Ad quod munus obeundum, vt oportet, necesse est, eos imitari zelum ac fortitudinem magni Ioannis Baptistæ; & esse lucernas ardentem, & illuminantes ita firmiter, & constanter, vt nulla tribulatio extinguere eam possit.

PRÆCLARIUS tamen adhuc est exemplar ipsius Christi nostri Saluatoris ac Magistris: cuius in hunc modum aduentus fuit eo tempore & occasione; vt ostendere potuerit magnū suū zelū & fortitudinē qua restitit & opposuit se innumeris peccatis, quæ tunc maxime in populo illo Hebræo feruebant; & errantibus doctrinis Scribarum, Phariseorum, &

l Eccl. 27. 12
m 3. Reg. 7.
15. 12. Trad.
lat. 7. 13

n Ioan. 10.
41.

o Ioan. 1. 20
23.

p e. 5. 35.
S Gregorius
Homil. 11.
in Ezechiel.

q Luc. 10. 1
S Gregorius
Homil. 19.
in Euan.

r Isai. 40. 3
s Psalm. 67.
5.

1. Luc. 11. 53

Pontificum, ac Sacerdotum, qui eius erant Magistri. Qui cum ferre non possent graues ipsius Domini reprehensiones: calumniabantur, & persequebantur eum, vt S. Lucas ait: *traxerunt grauitate insistere, & os eius opprimere de multo, insidiantes ei, & quarentes aliquid capere de ore eius, vt accusarent eum.* Quāuis autem multū illi laborarent, vt os eius obstruere: nunquam tamen libertatem & auctoritatem eius opprimere potuerunt. Et quamuis ipsimet discipuli, p̄ timore seueritatis, qua illos homines tractabat, voluerint eum à proposito auertere: ipse tamen non desistit. Et cum quidam Phariseorum semel ei dicerent: *uaxi & vado hinc, quia Herodes vult te occidere.* ipse dixit eis: *ite & dicite vulpi illi: me ipsius causa non cessaturum ab officio meo, donec consumar.* Et sic perseverauit vsque ad mortem in cruce sub manibus hostium suorum.

Matt. 15. 14

u. Luc. 13. 32

§. II.

NE TAMEN exemplum hoc Saluatoris occasionem præbeat zelantibus minus prudentibus, & audacibus. alicuius lapsus, aduerendū est. in duobus casibus ostendendum esse zelum & fortitudinem vsque ad sanguinis effusionem. PRIMVS est, in prædicanda & docenda vera doctrina fidei Catholice, & morum proborum aduersus eos, qui falsam impugnant aut impedirent. Tunc enim (vt ait S. Thom.) nunquam est desistendum, aut de feruore remittendum, propter minas, aut humanos timores; neque ob scandala, aut tumultus, qui exurgerent: quemadmodum & ipse Saluator fecit, cum suam doctrinam prædicabat; & eius Apostoli ipsum imitantes infracto pectore ac zelo fecerunt. Nam cum Principes Sacerdotum mortem eis minarentur, si Christi doctrinam prædicarent: magno animo responderunt: *si iustum est in conspectu Dei vobis audire, quam Deum: iudicate, non enim possumus, quæ vidimus, & audimus non loqui:* neque enim tam estis cæci, vt non iudicetis præstare, vt Deo ipsi potius obediamus, quam hominibus. Non dixerunt eis, vt attendent an iustum esset in proprijs ipsorum oculis; sed in conspectu & coram oculis Dei: nam Prædicatores & Magistri non debent adhibere pro regula ac directione sensus ac iudicij, quod verum ac iustum apparet in oculis humanis, laborantibus, superbiâ, inuidiâ, & cupiditate; sed quod verè iustum est in oculis purissimis Dei qui nunquam decipiuntur; & semper iudicant pro veritate & iustitia: quam vbi satis cognitam habet, dicere debent: *non possumus, quæ vidimus, & audimus, non loqui,* & prædicare. Hoc est quod lumine rationis ac fidei nouimus, & quod Deus iubet vniverso mundo publicari, non possumus non loqui. Quod si hoc nomine comparabimus nobis inimicos, eò quod *veritas odium pariat:* illud accipiant pro solatio, quod Deum sibi faciant amicum; dum, quod ille iubet, promulgant. Ita euenit S. Paulo Apostolo, cum Galatis prædicabat, non esse amplius obseruan-

2. 2. 9. 43. 8.

7. ad 2. 4

a. Act. 4. 19.

obseruandam legem antiquam. *bergo*, inquit, *inimicus vobis factus sum, verum dico vobis?* Nec tamen propterea desistit verum dicere, ac docere eos, ac reliquos, donec caput suum pro Catholica veritate exposuit.

Idem adhuc melius intelligitur, proposito secundo casu, qui frequentior est: ostendendo scilicet zelum & animi fortitudinem in reprehendis vitijs: quamuis non fiant cum intellectu errore contra veram doctrinam, sed ex sola malitia & voluntatis prauitate: vitia enim publica, quæ detrimentum adferunt communitati, magno & imperterrito animo reprehendenda: quamuis aliqui particulares, cuiuscunque illi sint qualitatibus & conditionibus, turbentur & indignentur. Nam (vt ad hoc propositum dixit S. Thomas) communitatis bonum cuiuscunque particularis hominis paci & quieti est præferendum. Quare cum aliqui deprauata sua vita & malo exemplo, ac detestandis colloquijs plebem scandalizant, eamque incitant ac prouocant, ad eos in similibus peccatis imitandos: non debent doctores ac prædicatores vereri indignationem, & offensionem, quam illi ex ipsorum reprehensione sibi accipiunt. Et quamuis illi scandalizentur, accipientes ex huiusmodi prædicatione occasionem vitiorum, & grauium aliorum peccatorum: hoc scandalum (vt idem S. dixit) non actiuum est, sed passiuum: hoc est, non prædicatores illud præbent, sed peccatores iniuste illud sibi accipiunt. Et de huiusmodi dixit S. Gregorius: si de veritate scandalum sumitur, vitius permittitur nasci scandalum, quam veritas relinquatur. Et huiusmodi fuit scandalum Phariseorum: propter quod noluit Saluator desistere à suæ doctrinæ prædicatione: sed potius cum Discipuli ei dicerent: *Magister, scis quia Pharisei auditu verbis hoc, scandalizati sunt?* ipse respondit: *finite illos: cæci sunt, & ducuntur in foveam.* quasi eis dixerit: ipsorum id culpa fit, & plebis eos sequentis: non decet autem præterire admonitiones & exhortationes ad illos, vt tandem aperiant, oculos, & cæci esse desinant; quod si facere nolint, incident & peribunt in foveam scandali, quod ipsi sibi accipiunt.

Hoc idem confirmat S. Bernardus his præclarissimis verbis: cum carpuntur vitia & inde scandalum oritur: ipse sibi scandali causa est, qui fecit quo argui debeat. Neque cautiore, inquit, sum viro illo Sancto, qui dixit: melius est vt scandalum oriatur, quam veritas relinquatur. Quamquam nescio quid proficiat: si quod mundus clamat, ego tacuero: omniumque passim naribus iniecto fetore, solus dissimulo pestem. Hoc idem intendit Apostolus, cum Sancto Timotheo dixit: *de peccantes coram omnibus argue: vt & ceteri timorem habeant.* Sed an non (ait S. Chrysostomus) scandalum augetur, si peccata coram hominibus reprehendantur? imo dico maius fore scandalum, si peccata publica ab omnibus aduertantur, &

b Galas.
4. 16.

2.

3. p. 7. 42. 42

2. 2. q. 43. n.
1. ad 4.
Homil. 7. in
Ezechiel.

c Matthe
15. 14.

3.

Epist. 78.
S. Gregorius

d. 1. Timoth.
c. 20.
ibi.

tamen nec reprehendantur. nec puniatur. Quemadmodum enim melius accipiunt sibi facultatem peccandi, quando impunè peccant: ita cum peccata reprehendantur, & puniuntur multi student esse virtuosos. Et quo deducit S. Thom. Predicatore teneri corripere & punire huiusmodi delicta: siue pœnâ iniuncta impediatur illa in ipso delinquente, siue illi culpâ suâ nolente abstinere, saltem præueniat detrimentum communitatis, & alios reddat cautiore. vt enim Salomon dixit: *pestilente flagellato, stultus sapientior erit.* Quamuis autem verum sit, habendam esse aliquam rationem autoritatis eius, qui peccat: propterea enim dicit Apostolus discipulo suo Timotheo: *f. seniore ne increpaueris, sed obsecra, vt Patrem.* Hoc tamen (ait S. Gregorius) intelligi: cum seniorum culpa non est iunioribus mortis occasio: si tamen senior malo suo exemplo eos destruit & corrumpit, debet seuerè ac fortiter reprehendi. Nam (vt ait S. Thomas). Apostolus loquitur de illis senioribus, qui sunt tales non solum ætate, sed autoritate etiam, & morum grauitate. de quibus Dominus dixit Moyse elige *g senes* in iudices populi, *quos tu nosti, quod senes sint.* Quando autem ætate senes, sunt moribus iuuenes; & senectute sua vtuntur tanquam armis ad iuuenes scandalizandos: corripendi sunt peccatore intrepido, quemadmodum increpuit Daniel duos illos senes, appellans eos *h inueteratos dierum malorum.* Denique ita stricte hoc reprehendendi munus Predicatore obligat, vt Deus de illis conqueratur, qui ob humanos respectus illud negligunt, vocans eos *h canes mutos non valentes latrare*: hoc est, videntes lupos discerpentes oues, non audentes contra eos latrare; nec reprehendere impia illorum exempla; nec monentes oues, vt eos fugiant. Et per Ierem. dixit: *k P. oph. tauri non aperiebant iniquitatem tuam vt te ad penitentiam prouocarent.* Nam (vt S. Gregorius explicat) non aperiebant clauem reprehensionis peccatum tuum; quod est alijs notum ac manifestum, tibi autem erat occultum, aut parui illud faciebas: ac propterea negligebas pœnitentiæ remedium adhibere. Et in Apocalypsi Deus grauiter reprehendit Episcopos, qui patiebantur publicos huiusmodi peccatores, vt postea videbimus.

S E D quoniam in hac vitiatorum publicorum correctione potest Predicator prudentiæ limites excedere: aduertendum est, quod cum huiusmodi vitia tantum sunt in parvis aliquibus, & quidem sine periculo inficiendi populi multitudinem: expedit adhibere correptionem secretam publica prætermissa: maximè, si timeatur, quod publica adhibita, illi fient deteriores; & noua aliqua scandala exurgant, & turbationes, aliæque damna maiora sequentur, quam quæ nunc sunt. Nam (vt ait S. Thomas) in hoc casu non obtinetur finis correptionis, quæ in bonum proximi dirigitur: si, vt diximus, credatur potius proximus euasurus

deterior

c Prouer.
19.5.

f. Timoth
5.1.
Lib. 7 Epist
2. referitur c
paulus.
2.9.7.

3 p q 42 a. 2
ad 3.
Numer.
11.16.
h Daniel.
h. 3.52.

i Iai. 56.10

k Thren.
2.14.
lib. 2. past.
6.4.

Tract se
quenti:
c. 12. c. 15. a

2.2.9 33.26

acriter si publicè corripatur iuxta illud Salom. 1: *noli arguere deorsore
 ne oderit te.* Et Ecclesiasticus idè amplius explicauit, dicens: *non incendat
 carbones peccatorum, arguens eos: ne incendaris flamma ignis peccatorum illorū.*
 Quemadmodum enim carbones extincti nō nocent; quando autem ac-
 cendantur & fouentur comburant accendentem, & attritentem; ita
 cum Principes aut personę publicę sunt quasi carbones mortui, ac turpes
 in seipfis propter sua peccata; sed sine aliorum detrimento: non expedit
 publica reprehensione, irā & indignatione magna eos accendere, ita vt
 ipsum reprehendentem accendant, & comburant, addentes etiam pec-
 cata pręteritis maiora. Et ita S. Augustinus ait sępè Doctores Ecclesię
 prętermittere correptionem peccantium, non ex negligentia: sed quia
 verentur illos in maiora mala lapsuros: prętermittere autem, inquit, cor-
 reptionem spe melioris occasionis, & opportunitatis; aut ex timore, ne il-
 li deteriores fiant, aut aliorum debilitium bonum impediunt: non erit in-
 dicium cupiditatis, aut timiditatis; sed charitatis concilium. Ad idem
 propositum explicat S. Hieronymus illud Amos Prophetę: *n prudens in
 tempore illo tacebit: quia tempus malum est.* Ecclesiasticus enim vidēs peccata
 publica, quę ob multitudinem & grauitatem suam opprimunt iusticiam;
 nec potest ipse remedium adferre: tacet prudenter, & prętermittit præ-
 dicationem: *omne sanctum deturbum qui censeat illud conuulsaturi;* & inde
 accepturi occasionem, vt peiores euadint. Idem consiliam approbat S.
 Greg. exemplo Samuelis, qui postquam Saulem Regem reprehendisset
 ob eius inobedientiam: cū tamen Saul respondisset: *peccasti: sed nunc
 honorame coram senioribus populi mei. Et coram Israel, & reuertere mecum, vt
 adarem Dominum Deum tuum: Samuel, reuersus, secutus est Saulem.* Nam si
 post illam reprehensionem eum reliquisset, & publice tanto pudore affe-
 cisset: forte ille occasionem inde arripuisset adorandi etiam idola. Qua-
 re, ait S. Gregorius, quandoq; mala Regum & terrę Magnorum toleran-
 da sunt ne exasperati ad maiora dilabantur. Quare sic inquit, damnanda
 est iniquitas potentium, ne exasperentur; & bonum, quod adhuc superer-
 tat, abijciant: sępe enim in oculo sunt mali, & bonum, quod exterius
 præferunt, cedit in utilitatem multorum, qui libet tercos imitantur.
 Quare si charitateri illi amiserant, non sunt ita iriandi, vt etiam fidem
 abijciant; & inobedientiam, quā exhibent Ecclesię veręq; Religioni.

§. III.

AD hanc animi fortitudinem & lumque vehementem obtinen-
 dum, necesse primū est Prędicatorem valde liberum esse à pec-
 cis, quę velit in alijs reprehendere. Neque etiam feruenter poterit
 culpam reprehendere, quia ille laborat: facile enim dicit: *ipsi a me dicitur
 curaten sum, & cur cum eodem morbo labores, non affluis tibi medi-*
 camentum

Proverb. 9.8. m Eccl. 8.13.

Serm. 36. de Sanctis Lib. 1. de ciuit. c. 9.

n Amos, 5.13.

o Matth. 7. 6. lib. 6. in 1. Reg. c. 2.

p 1. Regum 15.30.

I

a Luc. 4. 23.

b Rom. 2. 1.
c Mat. 7. 3.

lib. 14. Mo-
ral. c. 13

d Ioan. 8. 7.

e Job 24. 25.
lib. 16. mo-
ral. c. 7.

vide apud
S. Gregorij
varia exem-
pla lib. 14.
moral. c.
9. & 10.
12. corin
12. 11.

camentum, quòd alijs in prædicatione tua porrigis: applica igitur tu
prius cauterium, quòd alios inuis. Attende, quòd b in quo iudicas alios
teipsum condemnas, eadem enim agis, quæ iudicis. Et c quid vides festucam
oculo fratri tui: & trabem in oculo tuo non vides? vitium enim quòd in com-
muni plebe est festuca, censetur esse trabs in Prædicatore, & Magistro,
qui magis tenetur bonum præbere exemplum. Et (vt S. Gregorius ait)
ordo erectionis in bono est, vt primum contra nos, postmodum contra
alios erigamur: memores dicti illius Saluatoris ad accusatores mulieræ
adulteræ: d qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat. Præ-
inquit, reuocantur ad conscientiam; vt prius propria corrigant, & postea
aliena reprehendant. Quare S. Iob amicis suis dixit: quæcunque dixi ve-
ra sunt. e Quod si non est ita, quis vestrum me potest arguere esse mentitum? Quæ
sententia (vt explicat S. Greg.) insinuauit: quòd quamuis qui mentitur
aut fallitatem aliquam profert, sit reprehensione dignus: qui tamen hu-
iustmodi alijs subiectus est, non est aptus ad aliena reprehendenda, donec
propria exuat, seseque purificet.

2.

Ex hac cordis puritate, magna sanctitate exornata oritur libertas spi-
ritus, ad vitia reprehendenda, etiam quorumcunque Magnatum. Nam
vt ait hic Sanctus Doctor, temporalis amplitudo non est excelsa in ocu-
lis Sanctorum, qui ad culmẽ sanctitatis eleuati, sub se quasi aspiciunt quòd
in mundo resplendet. Hinc libertas illa animique magnitudo profecta
est, qua Moyses cum Pharaone loquebatur, eiusque duriciem reprehen-
debat; & simili libertate Nathan Propheta corripuit Dauidem; & Elias
Regem Achab; Elisæus Regem Ioran; S. Paulus Principem Sacerdotum
& S. Stephanus Iudæos. Quamuis autem multæ ex his reprehensionibus
valde essent asperæ, fierentque verbis magnæ autoritatis: non tamẽ pro-
cedebant ab animo superbo, sed à zelo veritatis. Nam iidem humilitatẽ
suam in alijs actionibus ostendebat, vt ipsorum animus agnosceretur, &
inrepatio mitius exciperetur. Superbia enim generat odium; humilitas
autem amorem. Et interdum, ait S. Gregorius, solent ipsi met coram om-
nibus fateri proprias aliquas culpas: vt omnes aduertat leuitatem, qua
seipos reprehendunt. Quamuis ita id moderentur, vt alij vilitatem ca-
pian: nec tamen ipsi autoritatis officij sui iacturam aliquã faciant. Eum
in modum, quo S. Apostolus cum quasdã suas laudes narraffet, adiecit
f factus sum insipiens; sed vos me coegistis. Et vniuersim loquendo verbis le-
uerioribus, & cum auctoritate prolatis, inserenda sunt alia mollia, & hu-
milia: vt ita magis constet amor interior, quo reprehendunt; & quòd nõ
deponant interiorem cordis dulcedinem, etiam si exteriori asperitatem
ostendant. Nam iusti, inquit, cum se vere corrigunt, interiori dulcedine
gratiam non amittunt. Et eodem modo interiori seruare debent reliquos

afte-
dus

affectus amoris, opinionis bonæ, & amicæ confidentiæ erga ipsos reprehensos: ita ut despiciendo non despiciant, & desperando non desperent. nam videntur despiciere ac desperare, ut peccatores terreat: interius tamen non ita se habent: quia optant illis prodesse.

In hoc tamen correptionis modo adhibenda est illa dexteritas, quam superius proposuimus de g. G. scilicet cui Deus dedit intelligentiam in suo cantu. Peccatores enim quasi sepultos, & obstinatos reprehendere debent verbis asperioribus, ac seuerioribus; ut oculos aperiant, suasque miseras & pericula agnoscant; & ex infelici illo statu exire contendant. Hoc modo Isaias Israelitas appellauit *h. Principes Sodomo: um, & populum Gomorraorum;* & S. Ioannes appellauit *i. genimina viperarum;* & S. Stephanus dixit esse *k. dura ceruicis, & semper resistisse spiritui Sancto;* & Apostolus vocabat *l. Galatas insensatos;* & principem Sacerdotum *m. parietem de albatum.* Qui autem nobilioris sunt ingenij, nec in suis sceleribus indurati blandius sunt corrigendi, & verbis vrbanis ut fructus sequatur; in quem correctio dirigitur, sicut fecit Christus D. N. in reprehensionibus, quas misit ad *Episcopos Asiae,* in quibus varia insinuat ad id documenta, ut postea videbimus, Et S. Gregorius addit, quando illi habent aliquid laude dignum, expedire ut illud præmittatur, imitando chyrurgum, qui vlcus emollit priusquam scalpello illud aperiat. Hunc in modum Apostolus extorsit est scribens ad Corinthios primam Epistolam, laudans eos de aliquibus virtutibus ipsorum; & postea aggreditur reprehensiones propter schismata, quæ inter eos erant.

MULTVM etiam refert, ut ipsa reprehensio fulciatur autoritate infallibili ipsiusmet Dei, & verbis ipsiusmet Christi, sententijs Apostolorum, & Sæciorum Doctorem: ut sit efficacior, & auidius excipiat. Quod ipsemet Saluator aliquoties fecit, dum reprehenderet Pharisæos, & suam doctrinam confirmaret autoritate Prophetarum, ut cum dixit: *n. Hypocrita bene prophetauit de vobis Isaias dicens: populus hic labijs me honorat: cor autem eorum longè est à me.* Et Ecclesiastes dixit: *o verba sapientium sicut stimuli, & quasi clauis in altum defixi, quæ per Magistrorum consilium data sunt à pastore vno.* Propterea enim verba sapientium sæpè sunt quasi stimuli & calcaria, quæ tepidos faciunt currere; non adulantur peccatoribus, sed reprehensione eos pungunt, ut à peccatis mudentur. Nec solum sunt sicut stimuli, qui dum pupugerunt extrahuntur; sed sunt sicut clauis valde accensi in intimum cordis defixi, in quo manent constantes, sollicitant, & nunc timoris nunc amoris puncturis impellunt ad ea, quæ sunt Diuini obsequij omnia tamè hæc verba ita adferri debent, quasi accepta ab vno vero Pastore, qui est Christus, & Deus noster, per Doctores, & Magistros, qui in suis consilijs & concilijs ita decreuerunt & explicarunt. Quæ si hoc modo proferantur, erunt stimuli & clauis magis penetrantes & vtilis.

DENI-

3.

c. 7
g lob. 3. 36h Isai. 10.
i Luc. 1. 7.
Matt. 3. 7
k Actuum.
7. 51.
l Galat. 3. 1.
m Act. 23. 3Apocalyp. 2.
c. 3.
Tract. 7. c. 9
c. 9. 11.
c. 11.
c. 12.

4.

n Matt. 5. 8.
o Eccl. 12. 11
S. Gregorius
supra.

Homil 9. in
Ezechiel.

Ezechiel. 2.
6.

DENIQUE aliam regulam magni momenti tradit S. Gregorius, alligans discrimen inter reprehensores, cum scilicet sunt prelati & viri magne autoritatis; aut cum sunt subditi, & homines inferioris conditionis. Nam in primis ait splendere debere humilem auctoritatem in aperi verò liberam humilitatem. Auctoritas prelatorum adiungere sibi debet humilitatem: ne correptio oriatur à superbia & indignatione; & vice versa numerum ac moderatio zeli: humilitas autem minorum sibi debet adiungere libertatem, ne reprehensio omittatur ob animi pusillanimitatem & timores humanos. Ac propterea Deus Dominus noster, cum Ezechiel mitteret ad predicandum & reprehendenda vitia populi, simul appellavit filium hominum, ut solidius in humilitate fundaretur, agnosceret, quod de se ipso esset imbecillis, & miseris ceterorum hominum sibi etiam suberet tamen etiam *non temere, etiamsi maneret inter incredulos & subversores, & scorpiones*: ut sic animi fortitudinem servaret; & has duas virtutes simul coniungeret: ex quo præcipue provenit, ut reprehensio nec reprehendenti, nec reprehenso noceat; sed uterque utilitatem capiat.

CAPVT XIV.

PATIENTIA HABENDA IN OMNI EVENTU
adverso & laborioso ministerij docendi & prædicandi.

QVOD PERFECTIONEM MAGISTRI ET PRÆDicatoris EVANGELICI obsignat, est PATIENTIA in omnibus rebus adversis & molestis in ipso munere evenientibus. De eo enim speciatim intelligitur, quod dixit David: *iustus ut palma florebit: sicut Cedrus Libani multiplicabitur, & adhuc multiplicabitur in senectute uberi*, producens copiosam animarum fructum, quas, gloriose victoribus de suis hostibus reportatis, Deo lucratur. Et statim subiungit: *& bene patientes erunt: ut annuntient*, hoc est beneficis, quæ à Deo accipiunt, erunt apti beneque dispositi ad eius magna prædicanda: & sic erunt *bene patientes* in tolerandis laboribus ipsius prædicationis; aut ut S. Augustinus legit: *Tranquilli erunt, ut annuntient*: tranquillitas enim & pax sunt fructus patientiæ. Et quoniam pati est commune bonis & malis; perfectis & imperfectis: patientibus cum culpa, aut sine illa; potestque aliquis pati bene aut male; cum utilitate, aut detrimento: idcirco dixit: *bene patientes erunt*, animo scilicet quieto, & conformi voluntati Dei patientur, continentés nimiam tristitiam, quæ oritur ex adversis: & evitando externa omnia indicia impatientiæ; iræ, & vitio.

a Psal. 9.
13.

In quo consistat esse bene patientes